

egész város. Tudják róla, mily szörnyű
gondokat okoznak szabónői,
a kelmevásárlás és a pincsikölykök.
Egyébként ezt ő is elmeséli.
Beszélni szokott még barátnőről,
a tengerpartról, hova nyaralni vitték,
és mozdárabokról fölötte sokat.
Műveltsége nagy: Minden új könyv
címét ismeri, tud tenniszezni,
husz szót tud németül.
Van hozománya és sirógörcei.
Tudják még róla, milyen jó lelke van:
az ujság is megírta: tavaly előtt
kétszer, az idén háromszor állt
tizenegyedtől egyig az urna előtt
szegény gyerekek számára gyűjteni.
Ítélete gyors és cáfolhatatlan:
bankhivatalnoknak biccentve köszön
vissza, igazgatónak mosollyal, gyakornoknak
és koldusnak sehogy.
Fölötte erényes: az uccán szemlesütve jár,
a ficánkolást, kihívást megveti
és mindig eltakarja arcát,
álmában, ha férfi öleli.

M A R I K A

Írta: HOLLÓS KORVIN LAJOS

Marika akkor már többnyire lenn is aludt a doktoréknál. Ha egy-kétszer történt hetenként, hogy visszakerült az anyjához, a hatodik emeleti vicelakásba, a padlás és a mosókonyha közé, hol még tavaly úgy kalandozott a tetőgerendák alatt s a kiforrázott ruhák gőzében, mint királyleány elvarázsolt birodalmában. Mégis e szépségeknél szebb volt Katona doktoréknál a második emelet kettőben, ahol olyan ünnepien ragyogó tisztaság volt, mintha minden nap vasárnap lenne s ahol ruganyos sezlonon lehetett aludni, ami sokkal jobb volt, mint a gödrös szalmazsák a vaságyban. De nem is lehetne a jóknak felét sem felsorolni, a finom ebédektől és a befőttés, lekvároskenyeres uzsonnáktól a játékokig, amik között a doktorék mosolygós, becéző beszéde is sokkal szebb volt, mint a mosónők és ruhateregető cselédek hangos és mérges barátkozása. Mert a mamája ugye nagyon beszélt vele, az mindig csak a lépcsőket sikálta vagy a rezeket és az ablakokat pucolta s csak azóta mondott olykor jó szavakat, mióta a doktorék szemét vetettek rá.

Ez úgy történt, hogy tavaly előtt a mamája éppen a másodikon sikálta a gangot, ő meg ült a lépcsőn s azt nézte, mint lesz egyre feketébb a víz a vederben a surlórongytól, mikor arra jött a Katona doktoré nagysága és azt mondta:

— Ó de gyönyörű ez a gyerek! Csak nem a magáé, Kuczoráné?

— De az enyim, kezitcsókolom, — felelte a mamája s tán akkor látta először mosolyogni, ahogy fölegyenesedett s mintha a verejtékével a ráncot is eltörölte volna a szája mellől.

— Hogy került magához ez a nagy fekete szem és ez az aranyhaj?...

Kuczoráné szélesre húzta a száját és ránézett, bizonytalanul, mint-ha most kezdené kutatni rajta azt, amiről a doktorné beszélt. Nem felelt, mert mit is felelhetne egy szegény asszony eféle finom beszédre.

— Hogy hívnak? — kérdezte a szép jószagú néni és lehajolt hozzá, de ő hirtelen elfelejtette a nevét s hogy hat éves lesz, azt is a mamája mondta meg helyette. Azt sem tudta megmondani, hogy szeret-e a csokoládét, mert eddig még nem kóstolta meg, csak hallotta, hogy léteznek. De a doktorné kézenfogta és bevitte a nagy hűvös lakásba, ahol nemcsak csokoládét kapott, hanem kék szalagot is a hajába és a doktornéni úgy búcsúzott el tőle, hogy: gyere el máskor is!

Hát így kezdődött a dolog és úgy folytatódott, hogy Marika egyre sűrűbben járt le a második emeletre, ahol lassanként Katona ügyvéd bácsival is megbarátkozott, ki irodaidő után néha óraszám eljátszott vele a szőnyegen s később, hogy iskolába került, szép iskolásruhát és fehér kötényt vett neki. Elkkora lehetne már nekünk is, — mondta egyszer, de nem folytatta, mert a doktornéni arca elkomorodott. Később már Margit néniék és Pista bácsinak kellett szólitania őket és Pista bácsival még Margit néninél is jobb volt játszani, mert bácsiban ilyen jót még nem ismert. Mindössze a házmestert ismerte addig, aki csak Ilonának hívta a mamáját és egyszer azt mondta: Hallja-e, mit Kuczoránézteti magát? Kuczora Ilona maga, nem né! A fattyu attól még nem lesz törvényes!... Neki meg mindig csak azt mondta: Ne lábatlankodj itt folyton!

Akkor meg is kérdezte Julist a harmadik emelet tizennégyből, ruhaleszedés közben, hogy mindez mit jelentett, de Julis nem tudta megmagyarázni, csak azt mondta, hogy neki nincs papája és hogy a mamája nem is asszony, csak lány. Azt tudta, hogy nincs papája, de hogy a mamája nem asszony, ezt nem tudta felérteni, csak annyit érzett meg, hogy valami másképp van náluk, mint másoknál és hogy ez nem lehet jó így, azt már abból is érezni lehetett, ahogyan a Julis beszélt róla. A mamájától is megkérdezte akkor, hogy miért nincs neki papája, de ő csak úgy felelt: mert elvitte az ördög, — pedig később a Pista bácsi megmagyarázta, hogy ördög nem is létezik. De ezenkívül még sok mindent magyarázott Pista bácsi játék közben, olyan különös, új dolgokat, amiket még a mamája sem tudott megérteni, ha elmesélte neki. Csak bölintott és egyre azt mondta: viseld jól magad a nagyságáéknál! Egyszer tévedésből mamusnak szólította Margit nénit, mingyárt ki is javította magát, de Margit néni nem hogy haragudott érte, hanem úgy megörült neki, hogy össze-vissza csókolta.

Mikor az elsőt kijárta és hazahozta a bizonyítványt, nagy hajasbabát vett neki Pista bácsi és magukkal vitték falura, ahol sokan azt hitték, hogy Pista bácsiék kislánya. Ez akkor, nem tudta miért, nagyon jól esett neki. Hazafelé a vonaton azt kérdezte Pista bácsi, hogy szeretne-e a gyerekek lenni. Nem tudta, hogyan lehet ez, de rögtön ráfelelte, hogy igen, nemcsak mert Pista bácsiéknál jobb volt, mint otthon, hanem magáért Pista bácsiért is, aki neki papája lenne, ha így volna. Pista bácsi akkor sokáig gondolkozott és németül beszélt Margit néni-vel, aki folyton kinézett az ablakon, de Marika látta, hogy könnyes a szeme.

Hazaérkezve elmesélte a mamájának, amit Pista bácsi mondott, kicsit büszkélkedve, hogy ebből is láthassa, milyen jól viselte magát. Csak mikor megmondta, hogy igennel felelt, érzett valami olyat, hogy talán nem is lett volna szabad elmesélni ezt, mert csunyaság. De Kuczoráné felsóhajtott és mingyárt elmondta a dolgot Tótnénak, aki éppen öblögetett. No még milyen szerencsével jár a végén, — álmélkodott a Tótné, — tán örökbe is fogadják. Csak aztán magára is gondújon!

— Hát bizony, nem volna az kicsiség, — felelte Kuczoráné, — hogy mekkorát könnyülne az életem!... S már mindenfélét beszéltek, hogy még öregségében is milyen jó lenne ez Kuczoránénak. Marika csak akkor fogta fel, hogy mit is jelentene a dolog, mikor Tótné a maga gyerekeit a Svarcék gyerekeihez hasonlította, merthogy éppen a Svarcék ruháját mosta és azt kérdezte, milyen lenne inkább, olyan-e mint a Svarc-gyerekek vagy amilyen az övé. S hogy a mamája is csak örült neki, nemhogy elszomorodott volna, úgy érezte, hogy ez igazán nagy szerencse lehet. Attól fogva már egy kicsit úgy ment Katonáékhoz, mintha haza menne s az igazánál is több szeretetet mutatott irántuk, mert a mamája biztatta rá. Akkor napokig ott ólálkodott Kuczoráné a Katonáék konyháján, segített a Teréznek kéretlenül, várta, hogy mikor szólítja meg a nagysága, de az nem szólt, mintha már nem is gondoltak volna a dologra. Csak karácsony felé, mikor Marika már régen a másodikat járta, említette meg a konyhában a doktorné: — Mit szólna hozzá Kuczoráné, ha örökbe fogadnánk a Marikát?... Kuczoránénak kipottyantak a könnyei és kezét csókolt a nagyságának, amivel azt akarta mondani, hogy nagyon fájna neki elveszteni Marikát, de nagy jótéteménynek is tartaná, ha a lányából kisasszonyt nevelnének, őt pedig megszabadítanák egy gondtól. Katonáné egész megindultan ment be a szobába. — Most már végkép lesz valami a dologból, — mesélte Kuczoráné a Julisnak, — merthogy már nekem is szólt a nagysága.

Egyszer délben, hogy hazajött az iskolából, Marika nagy izgalomban találta a doktorékat. Margit néni nem csókolta meg, de még Pista bácsi is elfelejtett visszaköszönni, mind a ketten egyszerre beszéltek s hogy belépett, átmentek a másik szobába. Onnan hallotta át Marika a Pista bácsi hangját:

— Margit, de ez szinte lehetetlen. Kilenc év után...

— De ha mondom, — kacagta Margit néni s mingyárt ebéd után elsiettek mindketten hazulról s Teréz azt mondta, orvoshoz mentek. Mikor visszajöttek, mindketten pirosak és jókedvűek voltak és nagyon szerették egymást és Marikát és mindenkít. Marika nem tudta mire vélni a nagy örömet és Kuczoráné hiába várta, mikor fogadják már örökbe a kislányt. Pedig ott settenkedett még folyton a konyhán s akkor is ott volt, mikor Margit néni elájult és úgy kellett bevinni őt a sezlónra. Marikának nem volt szabad bemennie, de mikor Kuczoráné kijött, gyorsan pislogott a szemé s csak kézenfogta őt és vitte fel a hatodikra. Ott leült az ágyra, kezére támasztotta fejét és csak nézte a Marikát szomorú, kifejezéstelen szemmel s a szája körül egészen elmélyült a két ránc.

Sok minden változott meg attól fogva. Kuczoráné nem ment be többé Katonáékhoz, Margit néni mintha nem szerette volna Marikát úgy, mint azelőtt s Pista bácsi már nem játszott vele soha. Az örökbefogadásról senki sem beszélt többé és húsvétra nem kapott új ruhát, mint tavaly, pedig jó bizonyítványt hozott. Margit néni egyre hízott, formátlanul kövér lett és mindenképpen megváltozott. Marika senki más-

tól nem merte megkérdezni e különös változások okát, csak a Julistól, hát egy délután leszökött a Svarcék konyhájába, mikor Julis mosogott és egyedül volt. Julis mingyárt meg is mondta, hogy mitől van mindez, attól, hogy a Margit néaninek gyereke fog születni s azt is megmondta, hogy hol van a gyerek most.

Akkor Marika nem is ment vissza Katonáékhoz, hanem felment a hatodikra és leült az ágyra, mint multkoriban a mamája és sokat törte a fejét ezeken az érthetetlen dolgokon, amikből mindössze annyit sejtett, hogy ő már nem kell a Margit néniéknek, mert hiszen lesz saját gyerekiük.

Már alig egy-kétszer aludt lenni a másodikon s délután is inkább a mosókonyhában játszott, pedig nem mondtak neki semmi rosszat. Igaz, hogy nem is hívták, ha elmaradt, mint azelőtt. De nem tudott már visszazokni a hatodik emelet sivárságához a gyönyörű évek után s egy délután, hogy a mamája, ki maga is mérges volt mostanában, megcibálta a haját, sirva szaladt le Katonáékhoz. Mikor benyitott a szobába, Margit néni aludt éppen, a hátán feküdt és a hasa úgy domborult ki belőle, mint egy hegy. Csúnya és ijesztő volt a Margit néni hasa és Marika még jobban sirva fakadt tőle. Azután odaszaladt és maga sem tudta miért, mint ahogy az ágyba szokott, úgy ugrott rá a nagy hasra. Margit néni nagyot sikoltott, akkorát, hogy Pista bácsi és a Teréz mingyárt beszaladt és a doktornak is telefonáltak, őt pedig hazaküldték.

Négy napig nem is mert lemenni hozzájuk. Akkor mégis besomfordált a Katonáék konyhájába, ahol Teréz vizet forralt és sirt. Azt mondta, hogy Margit néaninek halott gyereke született. Kicsit ő is megijedt, de azután nagy örömet érzett, mert hiszen akkor mégis csak ő marad meg Margit néniék gyerekének. Már be is futott a szobába, de Pista bácsi elébe lépett a háló ajtaja előtt, szó nélkül kézenfogta és vitte... a konyha helyett az előszobaajtóhoz, ahol kiengedte.

— Most menj szépen haza, — mondta csendesen és bezárta mögötte az ajtót.

NAGYEMBER TENYÉSZTÉS — FENNTARTÁSSAL. „A szövetek tanulmányozásából tudjuk, hogy a végnélküli szaporodás a test csaknem minden sejtjének jellemző sajátysága, lehetséges tehát valamely lény teljes elhalását megakadályozni a szervezetéből kivett sejtek mesterséges fejlesztésével és szaporításával. Egy ilyen műtét haszna kétségtelenül közepes eredményekhez vezetne azonban, mert a fennmaradó sejtekből lehetetlen lenne a lényt teljes valójában életre hívni. Visszont ha az ivarsejteket hasonló módon fenn tudnánk tartani, újra teremthetnénk bármely lényt, bármennyi idővel halála után. Müller biológus élénken hangoztatja, hogy a jövő társadalma számára a nagy emberek ivarsejtjeinek kulturája mályen előnyt jelentene mesterséges megtermékenyítés céljából. Javasolja egyébként, hogy ezzel a megtermékenyítéssel jó lesz legalább negyedszázadot várni a sejt tulajdonosának halála után, hogy meggátolják az olyan nagy emberek széleskörű leszármazását, akik Paul Valéry szerint, miután előbb emberként meghaltak, meghalnak mint nagyok is“. (Jean Rostand)